

Trondheimsfjordundersøkelsene

Av fylkesing. Herlaug Dørum

Herlaug Dørum er siving. fra NTH. Han er fylkesingeniør i Sør-Trøndelag fylke.

Foredrag holdt i Norsk Forening for Vassdragspleie og Vannhygiene, i Trondheim 8. mai 1974.

Trondheimsfjorden er kjent som en av de største fjordene her i landet. Noen hoveddata for fjorden er:

Lengde: 135 km, overflate 1420 km², største dybde 600 m, volum 235 km³ og midlere tidevannsamplityde 1,80 meter.

Trondheimsfjorden har vært ansett som en god resipient som uten skade kunne motta de forurensninger som den ble tilført fra husholdninger, jordbruk og industri inntil Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Museet og Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt omkring 1970 kunne fremlegge resultater fra undersøkelser som kunne tyde på at en økende forurensningsbelastning var i ferd med å gjøre seg gjeldende.

Resultatene ga grunnlag for en viss usikkerhet om fjordens fremtid, og saken ble tatt opp mellom andre av fiskeriutvalgene i en henvendelse til fylkesmyndighetene. I mars 1971 vedtok fylkesutvalgene i de to Trøndelagsfylkene å oppnevne et arbeidsutvalg med mandat til å komme med forslag til program for en undersøkelse av Trondheimsfjorden, sup-

plert med kostnadsoverslag og finansieringsopplegg.

Arbeidsutvalget var sammensatt av to representanter for Nord-Trøndelag og tre representanter for Sør-Trøndelag. Som konsulent ved utarbeidelsen av forslaget til undersøkelsesprogram nyttet utvalget Norsk institutt for vannforskning (NIVA) som igjen samarbeidet med Museet og Vassdrags- og Havnelaboratoriet.

Fylkestingene i de to Trøndelagsfylkene vedtok i desember 1971 å gjennomføre utvalgets forslag til undersøkelsesprogram. Målsettingen for undersøkelsene er å skaffe grunnlagsmateriale for å kunne sette inn rensetekniske tiltak på nåværende og fremtidige utslipp og da med sikte på å bevare Trondheimsfjorden som rekreasjonsområde og å bevare fjordens naturlige dyre- og plantesamfunn. Kort fortalt går retningslinjene for undersøkelsene ut på:

1. Beskrive vannmassenes kvalitet og kvantitet i relasjon til generelle brukerinteresser.
2. Vurdere hvordan forurensningstilstanden kan utbedres.
3. Vurdere fjorden som fremtidig resipient.

4. Tilpasse undersøkelsesprogrammet til de erfaringer som etter hvert innvinnes.

Naturlig nok er det bruken av Trondheimsfjorden som resipient for industrielt og kommunalt avløpsvann som står i motsetningsforhold til annen utnyttelse av fjorden og undersøkelsene ble foreslått delt i to trinn:

1. trinn:

En naturvitenskapelig undersøkelse og vurdering av Trondheimsfjorden som resipient, og hvilke forureningsbelastninger den i fremtiden kan tåle.

2. trinn:

En teknisk-økonomisk analyse av hvorledes avløpssystemene med rensing og utslipp bør utføres ved Trondheimsfjorden og i hovedvassdragene med utgangspunkt i resultatene fra første trinn.

De naturvitenskapelige undersøkelsene som inngår i første trinn skal gjennomføres i løpet av tre år og det er dette som er vedtatt utført. Utgiftene er anslått til 2,68 mill. kroner og fordeles med 50 % på staten, 30 % på Sør-Trøndelag og 20 % på Nord-Trøndelag fylke.

Det er fylkene som står som oppdragsgiver for undersøkelsene. Arbeidsutvalget, eller Trondheimsfjordutvalget som det nå heter, har fått i oppdrag å lede undersøkelsene. På grunnlag av undersøkelsesprogrammet er det opprettet enkeltkontrakter med Museet, Vassdrags- og Havnelaboratoriet og NIVA om gjennomføring av undersøkelsene. Samordning av institusjonenes arbeid skjer gjennom en styringsgruppe som består av representanter for institusjonene med en representant for Trondheimsfjordutvalget, overingeniør Nordmark, som formann.

Undersøkelsene har nå pågått i mer enn 1½ år og skal avsluttes høsten 1975. Siden kostnadsoverslaget ble laget i 1971 har vi hatt en kraftig prisøkning, men Trondheimsfjordutvalget ønsker så vidt mulig å holde utgiftene innenfor den opprinnelige kostnadsrammen. Fylkene har bevilget sin andel. Staten har gitt tilskott tilsvarende 50 % av utgiftene for de første to år. For det tredje år er vår søknad om tilskott ennå ikke avgjort, men vi har godt håp om at statstilskott vil bli gitt i samsvar med finansieringsplanen, og at undersøkelsene således kan bli gjennomført stort sett i samsvar med de opprinnelige forutsetninger.